

Tiina Elo vihr ym.

Lakialoite laiksi tuloverolain 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi tuloverolain 57 §:ää. Lakiehdotuksessa esitetään, että lainkohtaan lisättäisiin uusi momentti rahalahjoituksen verotuksessa vähentämiseen oikeuttavaksi tarkoitukseksi myös ilmaston kuumenemisen hillitsemisen, ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien hyväksi toimiville kansalaisjärjestöille tehty lahjoitus.

PERUSTELUT

TAUSTA

Ympäristön- ja luonnonsuojelua sekä eläinten hyvinvointia ja oikeuksia edistävät järjestöt eivät sisälly tällä hetkellä tuloverolain 57 §:n piiriin, mikä tarkoittaa, että yhteisöt eivät voi verotuksesaan vähentää näiden teemojen parissa toimiville järjestöille tekemiään lahjoituksia.

Hallitus on linjannut, että kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen rahoituksesta isomman osan on tulevaisuudessa tultava lahjoituksista valtion rahoituksen sijaan. Kansalaisjärjestöjen toiminnan julkiseen rahoitukseen kohdistuu tällä hetkellä suuria leikkauksia, jotka muuttavat merkittävästi järjestöjen toiminnan rahoituspohjaa. Rahoituspohjan laajentamisen kannalta verovähennysoikeus lahjoittajille olisi merkittävä työkalu hallituksen kaavaileman lahjoituskulttuurin kehittämiseen.

Verovähennysoikeus on instrumenttina olemassa, mutta se koskee vain rajattuja toimijoita.

LAINSÄÄDÄNNÖN NYKYTILA

Tuloverolain 57 §:ssä säädetään yhteisöjen lahjoitusten vähennysoikeudesta verotuksessa. Verohallinto myös ylläpitää erikseen listaa niistä toimijoista (säätiöt, yhdistykset, laitokset), joille tehtävistä lahjoituksista vähennyksen voi saada. Tuloverolain 57 §:n mukaisten lahjoitusten vähennysoikeus koskee vain yhteisöjä eli esimerkiksi yhtymät eivät ole oikeutettuja vähennykseen. Lahjoitusvähennyksen voi saada vain lahjoituksista, jotka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen.

TULOVEROLAIN 57 §

Lakialoite LA 33/2024 vp

Yhteisö saa valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla vähentää tulostaan:

1) vähintään 850 euron ja enintään 250 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvalla valtiolla tai Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle;

2) vähintään 850 euron ja enintään 50 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen sellaiselle Verohallinnon nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai jonkin edellä mainitun yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on tieteen tai taiteen tukeminen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua Verohallinnon nimeämän tahon on toimitettava vuosittain Verohallinnolle tiedot saamistaan vähennyskelpoisista lahjoituksista, niiden antajista ja siitä, mihin tarkoitukseen lahjoitus on käytetty. Verohallinnolle on lisäksi toimitettava viimeksi päättyneen toimintavuoden toimintakertomus, tuloslaskelma ja tase. Verohallinto antaa tarkemmat määräykset tietojen antamistavasta ja -ajankohdasta.

Muutoksenhausta 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun Verohallinnon nimeämispäätökseen säädetään verotusmenettelystä annetussa laissa (776/2016).

Keskeinen kriteeri sääntelyssä on ollut suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen sekä tieteen tai taiteen tukeminen.

PERUSTELUT

Jotta lahjoittamiseen myös muiden teemojen parissa työskenteleville kansalaisjärjestöille olisi kannusteita, tulisi lain soveltamisalaan kuulua jatkossa myös ilmaston kuumenemisen hillitsemisen, ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien hyväksi toimivat yhteisöt. Yhteisöt voisivat hakea nimeämispäätöstä itsenäisesti verottajalta normaalikäytännön mukaisesti, ja arviointi verovähennyskelpoisuudesta olisi viranomaisella. Lain lähtökohtana olisi kuitenkin yhdenvertainen kohtelu saman hallinnollisen pohjan toimijoille.

Ilmaston kuumeneminen ja luontokato ovat koko ihmiskuntaa uhkaavia kriisejä. Ilmaston kuumenemisen vaikutukset näkyvät jo Suomessakin esimerkiksi muuttuneina sääolosuhteina ja sääääri-ilmiöiden lisääntymisenä sekä eläin- ja kasvilajien elinpiirien muutoksina. Suomen luonnon tila on hälyttävä: Joka yhdeksäs laji on Suomessa uhanalainen. Metsäluontotyypeistä uhanalaisia on yli kolme neljännestä, Itämeren ja sisävesien luontotyypeistä neljännes ja rannikoiden luontotyypeistä yli puolet.

Luonto köyhtyy kovaa vauhtia myös globaalisti. Ilmaston kuumeneminen itsessään kuormittaa ekosysteemejä kiihdyttäen maailmanlaajuisia luontokatoja. Eläinlajien populaatioiden koko ja lajien määrä ovat vähentyneet merkittävästi. Hallitustenvälisen luontopaneelin IBPESin mukaan sukupuutto uhkaa jopa miljoonaa eläin- ja kasvilajia. Arvioiden mukaan vain noin 4–6 prosent-

Lakialoite LA 33/2024 vp

tia kaikista nisäkkäistä on luonnonvaraisia, ja loppu koostuu ihmisistä ja tuotantoeläimistä, joiden osuus on jopa yli 60 prosenttia.

Eläimillä on oikeus lajityypilliseen käyttäytymiseen, kuten liikkumiseen, sosiaalisuuteen ja poikasten hoitamiseen. Tämä oikeus ei nykyisellään usein toteudu. Moni kansalaisjärjestö tekee ansiokasta työtä eläinten oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumisen puolesta esimerkiksi tuottamalla ja jakamalla tietoa eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien tilasta.

Ilmaston kuumenemisen hillitsemisen sekä ympäristön- ja luonnonsuojelun parissa toimivat järjestöt puolestaan tekevät tärkeää työtä luontokadon pysäyttämiseksi, ympäristön pilaamisen lopettamiseksi sekä ilmaston kuumenemisen hidastamiseksi. Järjestöt tekevät työtä usein vapaaehtoisvoimin. Lisäksi niissä työskentelee kokeneita asiantuntijoita, joiden asiantuntemuksesta myös valtionhallinto hyötyy. Jotta järjestöjen tekemä yhteiskunnallisesti merkittävä ja arvokas työ voi jatkua, niiden rahoituksen jatkuminen on turvattava.

Tällä lakimuutoksella mahdollistetaan ilmaston-, ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien tukemiseen uutta yksityistä rahaa, joka paikkaisi osaltaan näihin järjestöihin osuvia julkisen rahoituksen leikkauksia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tuloverolain (1535/1992) 57 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 504/2010, uusi 3 kohta seuraavasti:

57 §

Lahjoitusvähennys

Yhteisö saa valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla vähentää tulostaan:

3) vähintään 850 euron ja enintään 50 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen, ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä eläinten hyvinvoinnin ja eläinten oikeuksien edistämiseen sellaiselle Verohallinnon nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai jonkin edellä mainitun yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on ilmastonmuutoksen hillitseminen ja sii-

Lakialoite LA 33/2024 vp

hen sopeutumisen edistäminen-, ympäristön- ja luonnonsuojelu tai eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien tukeminen.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Helsingissä 6.9.2024

Tiina Elo vihr
Inka Hopsu vihr
Oras Tynkkynen vihr